

Ablegung der Lehrbefähigungsprüfung oder nach Erwirkung der im § 40, Absatz 2, des Reichsvolksschulgesetzes vorgesehenen Dispens definitiv angestellt werden" — Če torej to beremo, pa vidimo, da se ne smejo nastaviti definitivno tudi učitelji, oziroma učiteljice ne, ki imajo zrelostni in usposobljenostni izpit. Zgoraj pa pravi ravno isti paragraf, da se smejo nastavljeni tudi taki, ki nimajo niti prvega niti drugega. Takih protislovij je še mnogo v tem šolskem in učnem redu, vobče se pa odlikuje s svojo neodločnostjo. Izrazov — „können auch“ — „in der Regel“ — „nach Tunlichkeit“ — „wo möglich“ — „regelmäßig“ itd. kar mrgoli. Pa prepozno je, da bi se natančneje bavili s tem; predolgo sem že izkušal vašo potrpežljivost — ura gre na polnoč — zato končam.

Risanje v ljudski šoli po sedanjih zahtevah.

Spisal Fr. Suher.

(Dalje)

Učni načrt za risanje v osemrazredni ljudski šoli.

A. Smoter.

Risanje naj goji čut za barvo in obliko na predmetih, ki obdajajo učence, in zmožnost, da more te predmete opazovati in jih preprosto izražati. (Glej zgoraj!)

B. Snov.

1. šolsko leto.

Naloga.

Učenci naj opazujejo preproste predmete iz svojega obzorja in naj jih rišejo po spominu šematiško.

Zgledi.

- Analiza duševnega obzorja. Izbiranje materiala, naslanjaje se na snov iz nazornega nauka. (Pismo, okno, knjiga, miza, tabla itd.)
- Predvaje (prostolehtne vaje) za risanje in pisanje, naslanjaje se na predmete in pojave v navadnem življenju.
- Ilustracije berilom, prizorom iz vsakdanjega življenja itd. Material: Oglje, ovojni papir, svinčnik št. 1, barvnik, cunjica, podlaga (lepenka ali stojalce), priponke.

2. šolsko leto.

Naloga.

Učenci naj opazujejo karakteristične predmete, s katerih abstrahirajo oblike za prostolehtne vaje, ki se tu sistematiško goje (Osnovne oblike, naravne oblike, kombinacije). Izrezovanje, risanje po spominu, ilustriranje.

Zgledi.

Sliva, pakrožnica, eliptičen list (šematiško), limona, skledica, želod, paleta, repa, sod, ogledalo, klobasa, zemlja; krogla, jabolko, črešnja, balončki, čutarica, ročke, mačka, luna; jajce, hruška, kokoš, muf, jagoda, ključalica; lahke kombinacije itd.

Material: kakor v 1. šol letu; oblika risb večja.

3. šolsko leto.

Naloga.

Učenci naj opazujejo razne okrogle in voglate predmete v lahkih l-zah in naj jih rišejo po neposrednjem naziranju kot barvne in prostolehtne vaje. Izrezovanje, kombiniranje. Opazovanje najenostavnejših perspektivnih pojavov, vaje v viziranju; preproste projekcijske risbe s svinčnikom in črtalom. Risanje po spominu, ilustriranje.

Zgledi.

- Barvne vaje: bel klopčič, žoga, volnati klopčič (barven), balončki, jajca itd.

- Prostolehtne vaje: Ponavljanje elipse in kroga, zanjke osmice. Kombinacije.
- Nazorna perspektiva: krogla, jajce, palice, pletilne igle, kvarte, krožna plošča, svitilnično senčilo, kozarec, škatla, zvezek kuverta itd.
- Risanje z orodjem: krogla, valj, škatla (prizma) itd.
- Po spominu: Razni predmeti, ilustriranje (1 ura na mesec). Material: kakor v 1. šol. letu, akvarelne barve, dvojni čopič in bel krepkejši papir, merilo in šestilo. Vaje s suhim materialom v večji, barvne vaje v mali obliki.

4. šolsko leto.

Naloga.

Risanje po predmetu stopa v ospredje (polagoma). Barvne, prostolehtne vaje, izrezovanje, kombinacije. Perspektivno risanje okroglih (enostavnih) teles; projekcijsko risanje; risanje na pamet (1 ura na mesec).

Zgledi.

- Prostolehtne vaje. Ponavljanje pakrožnice, krožnice in zanjke osmice, kombinacije teh osnovnih oblik. Naravni listi: krhlika, dren, bukev, trpotec, vrba, lovor, španski bezeg ali drugi lažji celorobni listi. — Uporaba teh listov v vrstitve in centrične ureditve.
- Proste vaje s čopičem: slikanje imenovanih listov po obliki in barvi, korenje, redkev itd.
- Perspektivne vaje: okrogle škatle, steklenice, cilindri za svitilnico (prizmatična škatla v najlažji in pozneje v težji leži — bezišče za predmetom na desni in levi strani).
- Projekcijsko risanje in izrezovanje mrež: prizma (4 stranična), kocka, tabla, miza, omara. (Omaljeno merilo 1:2, 1:10 itd.)
- Risanje po spominu: razni predmeti, ilustriranje. 1 ura na mesec. Material: Glej 1. šolsko leto; ovojni in risarski papir, barve, dvojni čopič, šestilo, merilo. Oblika risb: za prostolehtne vaje velika, za barvne naravna, za perspektivne in vse druge primerno omaljena. (Dalje.)

Iz naše organizacije.

Goriško.

Vabilo k izvanrednem obnem zboru goriškega okrajnega učiteljskega društva, ki bo v četrtek, dne 6. septembra 1906 ob 9. uri zjutraj v gornjem prostoru kavarne „Central“ v Goici. Dnevni red: I. Čitanje zapisnika zadnjega izvanrednega obnega zбора. II. Spremenitev društvenih pravil. III. Samopomoč. IV. Novi šolski in učni red. V. Razni predlogi. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Občni zbor Tolminskega učiteljskega društva se vrši dne 7. septembra t. l. ob 2. uri popoldne v Tolminu s sledečim dnevnim redom: 1. pozdrav predsednika, 2. tajnikovo poročilo, 3. blagajnikovo poročilo, 4. volitev dveh računskih pregledovalcev, 5. nadaljna izobrazba učiteljice in njeno delo izven šole, poročila gđe. Pavšič, 6. razprava o društvenih podružnicah, 7. volitev društvenega odbora, 8. samostalni predlogi in nasveti. Ker je 7. septembra šolski dan, je dovolil c. kr. okr. šolski svet, da smejo udeleženci obč. zбора nadomestiti pouk dne 6. septembra. K obilni udeležbi vabi odbor.

Vestnik.

Iz „Učiteljske tiskarne“. Vsem cenjenim šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom, ki so naročili šolske tiskovine

v „Učiteljski tiskarni“, javljamo, da jim postrežemo z vsem o pravem času. Oni, ki žele dobiti tiskovine takoj, pa prosimo, da malo potrpe, ker imamo mnogo naročil — četudi je konkurenca velika — vsak začetek pa je težak. Tudi „Ročni zapisnik“, ki se tiska v „Učiteljski tiskarni“, izide o pravem času.

25 letnico svojega službovanja bodo praznovali dne 6. septembra t. l. v Ljubljani naslednji tovariši: Bizelj Josip — Peče, Erker Jurij, st. — Spodnji log. Erker Jurij, ml. — Srednja vas, Funtek Anton — Ljubljana, Furlan Jakob — Ljubljana, Gale Fran — Ljubljana, Jelenc Luka — Ljubljana, Klemenčič Ivan — Galicija, Paternost Hinko — Predoslje, Poznik Ivan — Ovéjak, Schmorancer Josip — Maribor in Wittreich Ivan — Črmošnjice. — Sestanek bude 6. septembra ob 10. uri dopoldne v hotelu Lloyd (sv. Petra ca-ta). Nadaljni vsposed se boče določil tam.

Učitelji so za nič! Tako je nedavno pisal „Narod“, tako pogostoma piše „Slovenec“. Sedaj pa mi vprašamo, kdo pa je dandanes za kaj? „Narod“ trdi vedno, da so klerikalni poslanci za nič, taisto trdi „Slovenec“ o liberalnih poslancih. Čestokrat čitamo, da je ta ali oni uradnik za nič, pa tudi o kakem ministru večkrat pišejo, da je za nič. Na tem svetu je torej o gotovem času vse za nič. Ako bo Bog oče zopet kdaj svet ustvaril, mogoče, da bo takrat napravil — vse dobro!

Zvišanje pokojnine. Ravnatelj I. Lapajnetu v Krškem je c. kr. deželni šolski svet odmeril pokojnino na podlagi 36 letnega službovanja. Zoper to odmeritev se je pritožil na naučno ministrstvo, ki mu je za enoletno službovanje pokojnino zvišalo, ker je dokazal v svoji pritožbi, da je služil 36 let in 7 (oziroma 8) mesecev.

Postojnski okrajni šolski svet je izdal na vse krajne šolske svete sledečo okrožnico: Na podlagi sklepov letošnje okrajne učiteljske konference priporoča c. kr. okrajni šolski svet krajnim šolskim svetom, 1. da izroče vsakoletni proračunjeni denar za nakup samoučil ubogim šolskim otrokom pravočasno šolskemu voditelju proti poznejšemu računu; 2. da naroče šolski list „Popotnik“ za učiteljsko knjižnico ter postavijo dotični znesek v šolski proračun. — Ker se nam pričujoča okrožnica zdi jako pametna in umestna, zato jo vsem ostalim okrajnim šolskim svetom priporočamo v uvaževanje.

Naš članek, ki smo ga priobčili v odgovor na napad „Slovenskega Naroda“, imenuje ta list — trivialno frazeologijo! S tem je, tako misli gospod člankar, pobil naše neovržne dokaze! Seveda živi v veliki zmoti. In v velikih ošabnih mislih tudi, sicer bi ne mogel trditi, da bi našo tiskarno še danes lahko pognal v zrak! Iz vsega „Narodovega“ odgovora zveni tista aroganca in ošabnost, ki smo jo vajeni pri „Slovencu“. To nas nič ne moti. Povedali smo svoje. Naša vest je mirna. Sedaj samo čakamo, kaj poreče učiteljstvo na občnih zborovanjih svojih društev. Tedaj se tudi narodov člankar prepriča, da nima opraviti s samo klikico, ki je zbrana okolo našega lista, ampak z vsem učiteljstvom, ki se ne da tako nezaslišano žaliti in napadati, kakor je to storil „Narod“. Naj torej le blati in napada in izkuša škodovati našemu poštenju in našim podjetjem, mi nimamo nobenega strahu pred bodočnostjo. Iz vsega je razvidno, da je „Narod“ komaj čakal, da odvrne učiteljstvo od sebe. To je naša mirna beseda na „Narodove“ grožnje. Za sedaj zaključujemo s svoje strani polemiko s tem listom. O drugi priliki se pa bodo oglasili naši somišljeniki. Klikica se izpremeni v maso. S to bodo morda le računali!

Šolske novice na Koroškem. V uradni „Klagenfurter Zeitung“ od dne 10. avgusta 1906 razpisuje okrajni šolski svet v Volspergu službo učitelja na šoli v Spodnjem Drávogradu, ki naj bi tudi za mesečnih 25 kron oskrboval ekspozituro pri Sv. Lovrencu na Ojstrici. Znanje slovensščine, ki je na omejnjeni ekspozituri neobhodno potrebno, se ne zahteva. Zahtevamo od deželnega šolskega sveta, da nastavi takega učitelja, ki bo popolnoma vešč slovenskega jezika, kajti drugače je pouk na šentlovenski ekspozituri nemogoč. To zahtevamo iz pedagoških ozirov.

Zopet nov grob. 16. t. m. smo spremili k večnemu počitku mladeniča ki ga je ugrabila neizprosna smrt. Pokojni Ivan Brátina, četrtoletnik c. kr. učiteljskega v Kopru, je bil rojen 6. maja 1886. pri sv. Tomažu na Vipavskem. Ljudsko šolo je obiskoval v domači vasi in v Kamnjeh, kjer je tamošnji gosp. nad-

učitelj spoznal v njem redek talent ter ga je pričel na dovoljenje njegovih staršev pripravljati za nadaljne študije. — L. 1900 je vstopil na c. kr. priprav. za učiteljske v Sežani, potem pa na c. kr. učiteljske v Kopru, kjer je izvršil tri tečaje z jako dobrim vspehom. A dalje mu ni pustila nemila bolezen, ki ga je že v drugem letu nadlegovala; dobil je namreč bolezen v nogi, da ni mogel več stopiti na njo in to zaradi nezdravega stanovanja v Kopru. Dve leti ga je mučila bolezen, poizkusil je vsakovrstne pripomočke, odkar pa je bil v ljubljanski bolnišnici operiran, je bolehal bolj in bolj, dokler ni 14. t. m. izdahnul preblage duše. — Najhujše muke in bolečine je voljno prenašal, upajoč zopetnega ozdravljenja, a ni se mu želja uresničila. Živel je, a solnce sreče mu ni sijalo, le s trnjem mu je bila preprežena kratka pot življenja. „Le ena se želja je Tebi spolnila, v zemlji domači da truplo leži“. Kako so ga že sedaj domačini spoštovali, je pokazal njegov pogreb. Žalostinke so peli dijaki učiteljskega in gimnazije pod vodstvom g. Örnigoja. Nagrobni govor je imel njegov bivši učitelj in stric g. Vodopivec. Mnogemu je rosila solza žalosti in sočuvstva na izprevodu mlade žrtve. Naj mu bo zemljica lahka!

Razoroževanje v Italiji? Angleški listi so prinesli neverjetno vest, da namerava italijanska vlada jeseni predlagati parlamentu, naj se armada zniža od 12 na 8 vojev, ker državna sredstva ne pripuste, zdrževati armado v sedanji velikosti. Ali bi ne bilo kaj enakega koristno tudi za Avstrijo? Koliko bi bilo denarja za prosvetne namene!

Dež. šolski nadzornik Peter Končnik je šel na daljši dopust in se baje ne vrne več, temveč gre v pokoj.

V Dobropoljah na Dolenjskem zidajo novo šolsko poslopje.

Rusija obsega šesti del površine zemeljske krogle. Nad 50 krat je večja nego Japonska in meri 22,212.962 štirijaških kilometrov.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1795.

Kranjsko.

Na dvorazredni ljudski šoli v Vrbovem se razpisujeta nadučiteljsko in 2. učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 22. septembra 1906.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno namešчени, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 21. avgusta 1906.

Št. 1829.

Na štirirazredni ljudski šoli v Dol. Logateu se razpisuje s tem eno učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 19. septembra 1906.

C. kr. okrajni šolski svet v Logateu, dne 18. avgusta 1906.

Štajersko.

Na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu se razpisuje s tem eno učno mesto v stalno ali provizorično nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje se naj pošljejo predpisanim potem semkaj do 15. septembra 1906.

Učitelj ima dve sobi, kuhinjo, klet, mali vrt in prosto kurjavo. Ena soba je meblirana.

Krajni šolski svet Sv. Duh na Ostrem vrhu, okraj Arnfels, pošta Lentschach, dne 18. avgusta 1906.

Jakob Vališer, načelnik.

Tržaško.

Na otroškem vrtcu „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ v Rojanu se razpisuje služba otroške vrtnarice.

Plača znaša letnih 600 kron.

Službo boče nastopiti 15. septembra 1906.

Brezkolekovane prošnje naj se vpošljejo najdalje do 12. septembra 1906 pod naslovom: „Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

V Ljubljani, dne 25. avgusta 1906.